

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista.

Ilmoituksen tekijä

MM Kotkamills Absorbex Oy

Puhdistettavan alueen sijainti

Norskankatu 6, 48100 KOTKA

Kiinteistö:
285-001-0129-0030

Kiinteistön omistaja

MM Kotkamills Oy

Asian vireilletulo, vireilletulon peruste sekä viranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta toimitettiin Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle 4.7.2025.

Aiemmat viranomaispäätökset ja lausunnot

Kohdekiinteistö on iso teollisuuskiinteistö, jonka alueella on tehty useita pilaantuneen maaperän tutkimuksia ja puhdistuksia. Viimeisin annettu pima-päätös on vuodelta 2023.

- Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista, 20.02.2023, KASELY/120/2023

Tutkimus- ja suunnitelma-asiakirjat

- Tärpätin lastauslaituri, PIMA-tutkimusraportti, Sipti Environment Oy, 26.3.2024
- Tien siirto, PIMA-tutkimusraportti, Sipti Environment Oy 26.3.2024
- Pilaantuneen maaperän puhdistuksen yleissuunnitelma, Tärpätin lastausalue ja tien siirto, Sweco Finland Oy, 2.6.2025

Neuvottelut ja tarkastukset

- Neuvotteluita tai tarkastuksia ei ole pidetty

Puhdistettava alue

Alueen toimintahistoria ja pilaantumisen vaaraa aiheuttaneet toiminnot ja tapahtumat

Tehtaan historia ulottuu vuoteen 1872, jolloin saha aloitti toimintansa. Sellutehdas aloitti vuonna 1907 ja toimintaa laajennettiin sekä kehitettiin koko 1900-luvun ajan. Potentiaalista maa-aineksen pilaantumista ovat aiheuttaneet esimerkiksi sahatavaran sinistymisenestoaineina käytetyt KY-5 (kloorifenolit, dioksiinit, furaanit; 1940–1973) sekä Sinesto B - valmisteet (1973–1996). Tehdasalueella tehdyissä maaperätutkimuksissa ei ole todettu kohonneita kloorifenolipitoisuuksia. Tyypillisesti kynnysarvotason ylittävinä pitoisuuksina on todettu metalleja ja paikoin myös dioksiineja/furaaneja sekä PAH-yhdisteitä, joissain tapauksissa myös öljyä. Alueella on aikanaan toiminut myös tehtaan polttolaitos, jossa syntyneitä tuhkia esiintyy paikoin alueen maaperässä. Myös muita tehtaan toiminnasta syntyneitä jakeita on saatettu käyttää tehdasalueen maatyöissä. Tehdasalueen maaperässä esiintyy myös monin paikoin rakennusjätettä, kuten tiiltä ja betonia.

Historiallisten ilmakuvien perusteella nyt puhdistettavalle alueelle on sijoittunut tukkialtaaseen liittyviä toimintoja vuoden 1941 jälkeen. Puhdistettava alue sijaitsee tukkialtaan rannalla.

Alueen ja lähiympäristön nykyinen ja tuleva maankäyttö

Alue on tehdasalueen keskellä. Nykytilassa alueella ei ole toimintoja. Tärpätinlastausalueen tuleva alue on varastointikäytössä. Tuleva rakentaminen ei edellytä asemakaavan muutosta, eikä tehdasalueella ole vireillä muita kaavamuuksia tai maankäytön muutoksia. Puhdistettavalle alueelle tulee jatkossa sijoittumaan tärpätin lastausalue.

Alueen maaperä- sekä pohja- ja pintavesitiedot

Kohdealueen maaperä koostuu pääasiassa eri vuosina tehdyistä täytöistä. Kenttähavaintojen perusteella kohdealueen täyttömaakerros on vähintään neljän metrin paksuinen. Täyttö on pääasiassa kitkamaata (hiekkaa, soraa). Lisäksi tutkimuksissa täyttömaan on havaittu sisältävän runsaasti jättejakeita (tiiliä, lasia, metallia, koksia, kuonaa, meesaa). Paikoin jätettä kuten meesaa tai kuonaa on jopa metrin paksuisia kerroksia.

Maanpinnan korko on Kymen Sipti Oy:n tekemien pohjatutkimusten perusteella noin tasolla +4,2 (N2000). Kalliopinnan korko vaihtelee tutkimusalueella tasolla -7,12...-1,18.

Kohdekiinteistö ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähimmät luokitellut pohjavesialueet sijaitsevat yli kolmen kilometrin etäisyydellä kohteesta koilliseen (Suulisniemi, 2-lk) ja kaakkoon (Kuutsalo, 2-lk). Pohjaveden pinta on kenttähavaintojen perusteella vähintään 3 metrin syvyydessä. Koekuopissa havaittiin vedellä kyllästynyttä maa-ainesta noin 2—3 metrin syvyydellä.

Alueen pohjavettä ei käytetä talousvetenä eikä kohteessa ole yksityiskaivoja.

Kohdealue sijaitsee tukkialtaan rannalla. Tukkialtaasta on vesiyhteys Kotkanlahteen. Kohdealue on pääosin asfaltilla päällystettyä. Hulevedet imeytyvät asfaltoidun alueen ulkopuolella ympäristöön. Tehdasalueella on myös hulevesiviemäröintijärjestelmä.

Haitta-aineita koskevat tiedot

Alueella tehtyt maaperä- ja pohja- pintavesitutkimukset

Tutkimuksia kohdealueelle on tehty helmikuussa 2024 sekä huhtikuussa 2025.

Jätteiden määrä eri maa-ainekerroksissa vaihteli välillä 1—50 til-%. Maa-aineksen seassa havaittiin tiiltä, betonia, metallia, tummaa kuonaa, vaaleaa meesaa ja lasia. Lisäksi tutkimuspisteessä SE8/0,6—2,0 m syvyydellä havaittiin täysin kuonasta ja tiilestä koostuva jätetäyttökerros. Kenttämittauksissa ei havaittu merkittäviä pitoisuuksia VOC-yhdisteitä (pitoisuudet 0—0,8 ppm). XRF-mittauksissa todettiin korkeita pitoisuuksia alkuaineita useassa näytteessä.

Kohteessa todettiin VNa 214/2007 kynnysarvotason ylittävinä pitoisuuksina alkuaineita, bentseeniä, PAH- ja PCB-yhdisteitä, dioksiineja ja furaaneja, sekä öljyhiilivetyjä. Haitta-aineet, joita on

todettu kynnysarvotason ylittäviä pitoisuuksia, sekä niiden todetut maksimipitoisuudet on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1. Kohteessa VNa 214/2007 kynnysarvotason ylittävänä pitoisuuksina esiintyvät haitta-aineet ja niiden suurimmat todetut pitoisuudet kohteessa. Värit: harmaa=pitoisuus yli VNa 214/2007 kynnysarvotason, oranssi=yli alemman ohjearvotason, punainen=yli ylemmän ohjearvotason, sininen=yli alimman sovellettavan vaarallisen jätteen raja-arvon.

Haitta-aine	Korkein havaittu pitoisuus (mg/kg)
Antimoni	31
Arseeni	23
Elohopea	2,3
Koboltti	30
Kromi	340
Kupari	266
Lyijy	273
Nikkeli	410
Sinkki	1500
Bentseeni	0,027
Antraseeni	1,3
Bentso(a)antraseeni	14
Bentso(a)pyreeni	13
Bentso(k)fluoranteeni	12
Fenantreeni	6,8
Fluoranteeni	16
PAH-yhdisteiden summapitoisuus	120
PCB-yhdisteet	0,27
Dioksiinit ja furaanit	90*
>C ₁₀ —C ₄₀ summapitoisuus	440

*yksikössä ng/kg k.a.

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve

Pilaantuneen maan kunnostuksen lähtökohtana on rakentaminen alueelle. Alueella ei ole aiempien tutkimusten yhteydessä todettu maaperän puhdistustarvetta nykyisessä käytössään (varastokenttä/tiealue). Kohdealueelle rakennetaan kemikaalien (tärpätti, lipeä, rikkihappo, kevyt polttoöljy, ferrisulfaatti, fosforihappo ja suopa) lastausalue, johon kuuluu lastausrakennus sekä säiliöitä

(rikkihappo, kevyt polttoöljy, tärpätti). Lisäksi alueeseen kuuluu lyhyt tieosuus, joka rakennetaan nykyiseltä tieltä tärpätin lastausalueelle.

Kohdealueen koko on noin 2900 m². Rakennettavan tien pituus on noin 60 metriä. Rakentaminen on asemakaavan mukaista teollista toimintaa. Rakentamista varten maa-ainesta on suunniteltu poistettavan noin 3000 m³ (kiintokuutiota) eli noin 6000 tonnia. Tästä noin 3000 t on arvioitu olevan pitoisuustasoltaan enintään kynnysarvotason ylittävää jätteellistä (1—50 til-%) maa-ainesta, noin 2800 t vaarattoman jätteen kaatopaikalle kelpoista jätteellistä (1—50 til-%) maa-ainesta (noin 2000 t korkeimmillaan alemman ohjearvotason ylittäviä massoja ja noin 800 t korkeimmillaan ylemmän ohjearvotason ylittäviä massoja) ja 200 t tummaa kuonaa, jossa alkuaineiden pitoisuudet ylittivät enimmillään vaarallisen jätteen raja-arvon.

Nykyinen maanpinta on noin tasolla +4,2 mpy (N2000). Rakentamisen vaatima kaivussyvyys vaihtelee välillä +3,5...+1,8 eli noin 1,1—2,5 metriä maan pinnalta.

Kohteeseen ei arvioitu jäävän merkityksellisiä haitta-aineista johtuvia kulkeutumis-, ympäristö-, tai terveysriskejä, kun rakentamisen takia tehtävä massanvaihto on tehty. Siten kohteessa ei arvioida olevan rakentamisen vaatimaa laajuutta suurempaa kunnostustarvetta.

Kunnostuksessa on kuitenkin huomioitava alueen maaperän heterogeenisyys ja tutkimustulosten pieni kattavuus. Mikäli kunnostuksen yhteydessä kohteeseen olisi jäämässä todettua suurempia pitoisuuksia haihtuvia yhdisteitä (elohopea, orgaaniset haihtuvat yhdisteet mukaan lukien pienet PAH-yhdisteet kuten naftaleeni sekä BTEX-yhdisteet), riski haihtuvien yhdisteiden kulkeutumiselle sisäilmaan merkittävässä pitoisuuksissa kasvaa.

Jos rakentamisen vaatiman kaivutason saavuttamisen jälkeen rakennuksen alapuolisessa pohjamaassa todetaan tutkimuksista poikkeavia pitoisuuksia haihtuvia yhdisteitä tai voimakkaasti kemikaalille haisevia maita, arvioidaan näiden poisto- tai eristystarve riskiperusteisesti.

Mikäli kohteessa todetaan siellä aiemmin havaitsemattomia haitta-aineita, ilmoitetaan niistä ELY-keskukseen ja arvioidaan poistotarve riskiperusteisesti.

Esitetty puhdistussuunnitelma

Puhdistustavoitteet

Kunnostustavoitteeksi esitetään haitta-ainepitoisen maa-aineksen poistamisen rakentamisen vaatimassa laajuudessa.

Puhdistusmenetelmät ja niiden valintaperusteet

Kunnostus tehdään rakentamisen vaatimassa laajuudessa massanvaihtona. Massanvaihto toteutettaisiin joka tapauksessa rakentamisen takia, joten se on ainoa mahdollinen menetelmä. Geoteknisesti sopivia ja haitta-ainepitoisuuksiltaan kelpollisia maa-aineksia voidaan hyödyntää mahdollisuuksien mukaan täytöissä.

Työn toteuttaminen

Ympäristötekniinen valvoja laatii kunnostuksen aloitusilmoituksen, joka toimitetaan Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle sekä Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnostus- ja kaivualueet aidataan ennen kaivutöiden aloittamista niin, ettei töistä aiheudu vaaraa teollisuusalueella liikkuville. Aidat varustetaan pilaantuneen maaperän kaivusta kertovin varoituskyltein. Tehdasalueella liikkuvien ajoneuvojen liikennöintiä varten asennetaan selkeät liikennemerkkit ja ajo sekä jalankulku ohjataan siten, että vaaraa ei synny. Lisäksi töiden valmisteluissa otetaan huomioon tehdasalueen mahdollisesti asettamat erityisvaatimukset.

Maa-ainekset erotellaan eri jakeisiin haitta-ainepitoisuustasojen ja esimerkiksi maan sekaisen jätteen määrän perusteella. Kaivettavat maamassat toimitetaan luvanvaraiselle vastaanottopaikalle. Tehdasalueelta poistettavat maa-ainekset toimitetaan vastaanottopaikkoihin, joilla on lupa ottaa vastaan kohteessa todetuin haitta-ainepitoisuuksin pilaantuneita maamassoja. Kunnostusalueen maaperässä mahdollisesti esiintyvät jätejakeet pyritään erottelamaan maa-aineksista, ja toimitetaan erikseen asianmukaiseen jatkokäsittelyyn.

Rakentamisen vaatimien kaivutöiden ei odoteta ulottuvan pohjavesipinnan alapuolelle. Kaivantoon voi kuitenkin kertyä esimerkiksi hulevettä. Mikäli kaivantoon mahdollisesti kertyviä vesiä joudutaan pumppaamaan, otetaan kaivantoihin kertyvistä vesistä vesinäytteet. Analyysitulosten perusteella kohteeseen haetaan viemärointilupaa viemärin omistajalta. Näytteistä analysoidaan akkreditoidussa ympäristölaboratoriossa ne haitta-aineet, joita on kaivualueen maaperässä todettu kynnysarvotason ylittävinä pitoisuuksina. Lisäksi teetetään kiintoaineanalyysi, sekä mahdolliset muut viemärin omistajan vaatimat analyysit. Haitta-ainepitoisuuksien perusteella arvioidaan mahdollinen vedenkäsittelytarve ja -tapa. Jos kuivanapitotarve on jatkuva, otetaan näytteet viikoittain.

Pilaantuneiden maiden kuormat peitetään kuljetuksen ajaksi. Ajoneuvojen renkaat puhdistetaan tarvittaessa pilaantuneiden massojen leviämisen estämiseksi. Kohteesta poistettaville maa- ja jätekuormille laaditaan yksilöidyt sähköiset siirtoasiakirjat, jotka toimitetaan SIIRTO-

rekisteriin. Siirtoasiakirjat säilytetään vähintään kolme vuotta työn hyväksymisestä valvojan arkistossa. Jäte annetaan kuljetettavaksi vain jätehuoltorekisteriin hyväksytylle toiminnanharjoittajalle.

Kaivutyöt päätetään, kun maat on poistettu rakentamisen vaatimassa laajuudessa ja mahdolliset huomio- ja eristerakenteet on asennettu. Kohteeseen laaditaan kaivutöiden päättymisilmoitus, joka toimitetaan Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle sekä Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluyksikölle.

Kaivantoja täytetään kohteen ulkopuolelta tuoduilla maa-aineksilla tai kohteesta kaivetuilla hyötykäyttökelpoisilla mailla rakentamisen vaatimassa laajuudessa. Mikäli kohteessa todetaan odotettua suurempia pitoisuuksia haihtuvia yhdisteitä, lisäkunnostustarve sekä mahdollinen eristämistarve arvioidaan erikseen.

Jätteiden ja kaivettujen maa-ainesten käsittely ja hyödyntäminen

Kohdekiinteistöllä tehtyjen ympäristötekniisten tutkimusten perusteella kohteen maaperässä on paikoin havaittu jätejakeita, kuten tiilimurskaa ja metallijätteitä. Maamassoissa mahdollisesti esiintyvät jätejakeet erotellaan kaivettavista maa-aineksista mahdollisuuksien mukaan erottelevalla kaivulla ja toimitetaan asianmukaiseen kierrätykseen, käsittelyyn tai loppusijoitukseen kaatopaikalle.

Maa-aineksia voidaan tarvittaessa välivarastoida lyhytaikaisesti kunnostusalueella, mikäli se on maiden tarkemman luokittelun tai täyden kuorman odottamisen kannalta välttämätöntä. Haitta-ainepitoisuudeltaan alemman ohjearvon alittavia, geoteknisesti hyödynnettävissä olevia maita voidaan hyötykäyttää kunnostusalueella kaivantojen täytöissä. Hyödynnettävät maa-ainekset voivat sisältää pieniä määriä (<2 %) reagoimatonta jätettä, kuten tiiliä. Hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet selvitetään kattavasti ja maa-aineksen haitta-ainepitoisuus, hyödynnettävä määrä ja sijoittelu dokumentoidaan. Haitta-ainepitoista maa-ainesta ei sijoiteta orsi- tai pohjavesitason alapuolelle.

Puhdistustöiden valvonta, seuranta ja tarkkailu

Pilaantuneen maaperän kaivutyöt suunnitellaan kohdekiinteistöllä aiemmin tehtyjen ympäristötekniisten tutkimusten perusteella. Kunnostuksen aikana ympäristötekniinen valvoja valvoo pilaantuneen maaperän kaivutöitä ja ohjaa kunnostusta aiemmin tehtyjen tutkimusten tulosten perusteella sekä kaivun aikaisilla seurantanäytteillä. Haitta-ainepitoisuuksia tutkitaan kenttämittauksin (PID ja XRF). Osa kenttänäytteiden tuloksista varmennetaan laboratorioanalyysin. Laboratorioon toimitettavista seurantanäytteistä analysoidaan vähintään

ne haitta-aineet, joita on kyseisellä kunnostusalueella todettu alemmat ohjearvotasot ylittävinä pitoisuuksina. Lisäksi kynnysarvon ylittävinä pitoisuuksina ylittävät haitta-aineet analysoidaan, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi esimerkiksi kenttätestien perusteella. Muita analyyskejä tehdään harkinnan mukaan mikäli se nähdään tarpeelliseksi.

Kaivutöiden päätteeksi kunkin kaivualueen seinämistä ja pohjamaasta otetaan kattavasti jäännöspitoisuusnäytteitä. Tulevien rakennusten alueella edustavaksi jäännöspitoisuusnäytteenoton tiheydeksi arvioidaan yksi kokoomanäyte per 200–400 m² ala. Näytteistä analysoidaan ne haitta-aineet, joita on kyseisellä kaivualueella todettu alemmat ohjearvotasot ylittävinä pitoisuuksina.

Tiedottaminen, kirjanpito ja raportointi

Ympäristötekkinen valvoja seuraa ja ohjaa kunnostustyön etenemistä ja kirjaa suoritettut toimenpiteet ja tapahtumat työmaapäiväkirjaan. Valvoja pitää kirjaa näytteenotosta sekä maiden kuljetuksista. Myös poikkeamat ja poikkeustilanteet (mm. vaara- ja läheltä piti-tilanteet) kirjataan.

Kunnostustöiden päättymisen jälkeen kohteeseen laaditaan toimenpideraportti, jossa esitetään vähintään seuraavat asiat:

- Kohteen kuvaus
- Viranomaisluvat ja kohteeseen asetetut kunnostustavoitteet
- Näytteenoton toteutus ja teetetyt analyysit
- Kunnostuksen toteutus ja lopputulos
- Alueelta poistetut pilaantuneet maa-ainekset ja niiden
- sijoituspaikka
- Alueen viimeistely
- Hyötykäytetyt maa-ainekset ja sijoitusalueet
- Eristerakenteet tarvittaessa
- Riskinarvio tarvittaessa
- Jälkiseurantatarve
- Johtopäätökset.

Loppuraportin liitteenä esitetään piirustus kunnostetuista alueista, massakirjanpito, yhteenveto mittaustuloksista ja laboratorion tutkimustodistukset. Loppuraportti toimitetaan hyväksyttäväksi Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle sekä Kotkan kaupungin ympäristöviranomaiselle.

Kuuleminen

Erillisiä kuulemisia ilmoituksen johdosta ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Viranomaisen ratkaisu

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on tarkastanut Kotkan kaupungissa sijaitsevan kiinteistön 285-001-0129-0030 pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevan ilmoituksen ja hyväksyy sen seuraavin määräyksin:

Puhdistustavoitteet

1. Alue tulee puhdistaa (riskinarviointiin perustuen) sellaiseen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Alueelta on poistettava rakentamiseen vaativalta alueelta maa-ainekset, joissa haitallisten aineiden edustavat pitoisuudet ylittävät kunnostussuunnitelmassa esitetyt puhtaustavoitteet.

Lisäksi kaivualueelta tulee poistaa kaivun yhteydessä esiin tulevat jätteet.
2. Työn aikana on pidettävä kirjaa näytteenottosuunnitelman mukaisesti maaperänäytteenotosta, eri käsittelypaikkoihin toimitettavien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista ja määristä sekä puhdistettavalla alueella hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista, määristä ja hyödyntämispaikoista.

Alueen yleinen hoito ja järjestys

3. Puhdistettava alue on aidattava ja varustettava pilaantuneen maaperän puhdistuksesta kertovin kyltein.
4. Pilaantuneen maa-aineksen kaivu, lastaus ja muut puhdistukseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että pilaantunutta maa-ainesta ei leviä ympäristöön. Puhdistustyön aikana on huolehdittava, ettei puhdistamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa alueella tai sen lähistöllä oleskeleville eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä.

Maa-ainesten käsittely ja varastointi

5. Poistettavat pilaantuneet ja/tai jätteensekaiset maa-ainekset sekä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävät maa-ainekset, joita ei hyödynnetä määräyksen yhdeksän mukaisesti, on toimitettava ominaisuuksiensa mukaisesti ensisijaisesti hyödynnettäviksi ja

toissijaisesti loppukäsiteltäviksi vastaanottopaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä maa-aineksia.

6. Kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset ja eri tavoin pilaantuneet tai eri tavalla käsiteltävät maa-ainekset pidetään erillään kaivun, lastaamisen, mahdollisen välivarastoinnin ja kuljetuksen aikana.
7. Kaivettuja maa-aineksia voidaan tarvittaessa välivarastoida alueella, jonka puhdistamisesta ilmoitus on tehty, esim. näytteiden analysoinnin vaatiman ajan. Välivarastoinnin on oltava mahdollisimman lyhytaikaista, ja se on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän pilaantumista, pilaantumattoman ja haitta-ainepitoisen maa-aineksen sekoittumista, haitta-ainepitoisen maa-aineksen pölyämistä, haitta-ainepitoisten suoto- ja valumavesien muodostumista tai muuta terveys- tai ympäristöhaittaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus voi tarvittaessa antaa määräyksiä maa-ainesten peittämisestä tai muista tarvittavista toimenpiteistä.
8. Mikäli välivarastointi toteutetaan päällystämättömällä alueella, on alueen maaperän pintakerroksen pilaantumattomuus varmistettava edustavalla näytteenotolla välivarastoinnin päätyttyä.

Kaivettujen maa-ainesten hyötykäyttö

9. Puhdistettavalla alueella voidaan hyödyntää sieltä kaivettavia maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä ilmoituksessa esitettyjä puhdistustasoja. Hyötykäytettäviä maa-aineksia ei saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen.
10. Hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet tulee selvittää edustavan näytteenoton avulla ennen maa-ainesten hyödyntämistä.
11. Hyötykäytettyjen maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet ja hyödyntämispaikat on dokumentoitava. Selvitys maa-ainesten hyötykäytöstä on liitettävä määräyksessä kahdeksantoista edellytettyyn loppuraporttiin.

Maa-ainesten kuljettaminen

12. Jätteen saa antaa kuljetettavaksi vain jätehuoltorekisteriin hyväksytylle toiminnanharjoittajalle. Pilaantunut maa-aines on peitettävä kuljetuksen ajaksi ja liikenne on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu pöly- tai meluhaittoja. Lisäksi pilaantuneiden maa-ainesten kuljetuksista on laadittava siirtoasiakirjat, joista tulee ilmetä jätelain (646/2011) 121 §:n edellyttämät tiedot. Siirtoasiakirjat on oltava mukana kuljetuksen aikana ja se on luovutettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjoja on säilytettävä kolme vuotta.

Puhdistustyön lopputuloksen toteaminen

13. Kaivutyön lopuksi kaivantojen seinämistä ja pohjista tulee ottaa edustavat jäännöspitoisuusnäytteet. Ne on otettava niin, että kaivualueen maaperään jäävät haitta-ainepitoisuudet tulevat luotettavasti selvitettyiksi. Näytteistä on analysoitava laboratoriossa vähintään kyseisellä kaivualueella tehdyissä tutkimuksissa todettujen haitta-aineiden pitoisuudet.

Pilaantuneen veden käsittely

14. Pilaantuneen maan kaivantoihin mahdollisesti kertyvästä vedestä on otettava edustavia vesinäytteitä. Näytteistä on tutkittava alueella tehdyissä maaperätutkimuksissa todetut haitta-aineet.
15. Tarvittaessa vesi on poistettava tai vesi on puhdistettava paikan päällä tarkoitukseen soveltuvalla laitteistolla. Vesien käsittelyyn ja johtamiseen liittyvä suunnitelma on esitettävä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tarkastettavaksi. Jos kaivantoihin kertyvä vesi viemäroidään, on veden viemärointiin pyydettävä lupa alueen vesihuollosta vastaavalta laitokselta ja noudatettava sen antamia ohjeita ja määräyksiä. Vesihuollon liittymispalveluiden lupa tulee esittää viranomaiselle ennen johtamisen aloittamista.

Valvonta, tiedottaminen ja raportointi

16. Puhdistustyöhön on nimettävä henkilö, joka vastaa päätöksen määräysten noudattamisesta ja puhdistustyön valvonnasta. Valvonnasta vastaavan nimi ja yhteystiedot sekä puhdistuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen ELY ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle ennen toimenpiteiden aloittamista. Edellä mainituille tahoille on ilmoitettava myös tämän päätöksen mukaisten puhdistustoimenpiteiden lopettamisajankohta.
17. Mikäli puhdistustyön aikana maaperässä havaitaan haitta-aineita, joita ei ole todettu aiemmissa tutkimuksissa tai havaitaan muita lähtötiedoista poikkeavia asioita, jotka voivat vaikuttaa mahdollisiin ympäristö- ja/tai terveysriskeihin, on kyseisistä havainnoista ilmoitettava viipymättä Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle, Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle jatkotoimenpiteiden sopimiseksi.
18. Tämän päätöksen mukaisista tutkimus- ja puhdistustoimenpiteistä on laadittava loppuraportti, jossa on esitettävä puhdistustyön toteuttaminen ja karttapiirustus toteutuneista kaivualueista ja -syvyyksistä, kuvaus työn aikaisista näytteenottomenetelmistä ja yhteenveto työn aikaisesta näytteenotosta, kirjanpitoliedot poistetuista haitta-ainepitoisista maa-

aineksista, haitta-ainepitoisten maa-ainesten hyödyntäminen alueella, analyysitulokset puhdistetun maaperän haitta-aineiden jäännöspitoisuuksista ja näytteenottopaikkojen sijainnit karttapiirustuksessa esitettyinä sekä yhteenveto mahdollisten vesinäytteiden analyysituloksista ja pilaantuneen veden poistamisesta ja käsittelystä. Raporttiin on liitettävä yhteenveto maa-ainesten toimittamisesta eri hyödyntämis-, käsittely- ja loppusijoituspaikoille.

Loppuraportti on toimitettava Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kiinteistön omistajalle ja haltijalle kolmen kuukauden kuluessa kaivutyön loppuunsaattamisesta.

Määräysten ja päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), jos puhdistaminen ei luvun 4 nojalla edellytä ympäristölupaa. Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Ilmoituspäätöksessä on annettava tarvittavat määräykset alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä ja tarkkailusta.

Valtioneuvoston asetuksessa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (PIMA-asetus, 214/2007) on säädetty maaperässä yleisimmin esiintyvien haitallisten aineiden kynnysarvot. Asetuksen 3 §:n mukaan, mikäli yhden tai useamman haitta-aineen pitoisuus maaperässä ylittää kynnysarvon tai alueella, jolla taustapitoisuus on kynnysarvoa korkeampi, alueen taustapitoisuuden, on maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioitava. Arvioinnin on asetuksen 2 §:n mukaan perustuttava arvioon maaperässä olevien haitallisten aineiden aiheuttamasta vaarasta tai haitasta terveydelle ja ympäristölle. Asetuksessa luetellaan seikat, jotka arvioinnissa on otettava huomioon. Ilmoituksessa esitetty maaperän puhdistustarpeen arvioinnin tulee täyttää asetuksen vaatimukset.

Pilaantunutta aluetta puhdistettaessa tulee usein esille seikkoja, joihin ei ole ennakkotutkimuksista ja -suunnitelmista huolimatta pystytty varautumaan, esim. maaperässä tai pohjavedessä todetaan uusia haitta-aineita taikka todettavat haitta-ainepitoisuudet poikkeavat merkittävästi aiemmista tutkimuksista, pilaantunut alue on arvioitua laajempi tai kaikkea suunnitelmassa esitettyä maa-ainesta ei voida

poistaa. Tämän vuoksi valvontaviranomaisen voi olla tarpeen antaa uusia ohjeita tai määräyksiä työn aikana. (Määräykset 7., 15. ja 18.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 2 luvussa on säädetty yleisistä velvollisuuksista, periaatteista ja kielloista kuten toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuudesta (6 §) sekä velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa toimintansa ympäristövaikutuksia (7 §), maaperän pilaamiskiellosta (16 §) ja pohjaveden pilaamiskiellosta (17 §). Määräyksissä on huomioitu ympäristönsuojelulain mukaiset velvoitteet.

Määräyskohtaiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 133 §:n mukaan pilaantunut maaperä ja pohjavesi (*pilaantunut alue*) tulee puhdistaa siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäännöspitoisuusnäytteenotolla todennetaan maaperän haitta-ainepitoisuudet pilaantuneen maa-aineksen poistamisen jälkeen. Näytteenotolla varmennetaan edellytettyjen puhdistustavoitteiden saavuttaminen sekä saadaa tietoa maaperään kaivujen jälkeen jäävistä haitta-ainepitoisuuksista. (Määräykset 1. ja 2.)

Jätelain (646/2011) 13 §:ssä säädetään, ettei jätteestä tai jätehuollosta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. (Määräykset 1., 3., 4., 7.–9. ja 12.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 § edellyttää pilaantumisen vaaraa aiheuttavalta toiminnalta huolellisuutta ja varovaisuutta ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien estämiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi (varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet). Pilaantuneen maan kaivualueet on edellytetty aidattavaksi sekä merkittäväksi kylteillä, jotta pilaantuneen maan kaivusta ja muista työvaiheista ei aiheudu haittaa tai vaaraa työmaan ulkopuolisille tahoille ja jotta estetään asiattomien pääsy kaivualueelle. (Määräys 3.)

Jätelain (646/2011) 8 § edellyttää, että kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava jätelain etusijajärjestystä. Etusijajärjestyksen mukaan vain sellaiset jätteet, joita ei ole mahdollista uudelleenkäyttää, kierrättää tai hyödyntää, loppukäsittellään. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaisesti maaperän ja pohjaveden puhdistustyön yhteydessä kaivettavat jätejakeet on edellytetty toimitettavaksi hyödynnettäväksi tai loppukäsitteltäväksi asianmukaisen luvan omaavaan vastaanottoaikkaan. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 15 §:ssä säädetään lajiltaan ja laadultaan erilaisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. (Määräys 6.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaan jätteen saa luovuttaa vain jätelain 11 luvun mukaiseen jätehuoltorekisteriin hyväksytylle kuljettajalle. (Määräys 12.)

Valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen (179/2012) 11 §:n mukaan jäte voidaan kuljettaa peitettynä, jos siten voidaan varmistua siitä, ettei jätettä pääse ympäristöön kuormauksen tai kuljetuksen aikana. Poistettavat pilaantunutta maa-ainesta sisältävät kuormat on edellytetty peitettäväksi ja haitta-ainepitoiset kaivetut maa-ainekset on edellytetty pidettäväksi erillään pilaantumattomista maa-aineksista, jotta haitta-ainepitoisista maa-aineksista ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräys 12.)

Jätelain (646/2011) 121 §:n mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneesta maa-aineksesta. Siirtoasiakirja on oltava mukana jätteen siirron aikana ja se on annettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista ja niiden vahvistamisesta on säädetty valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen 24 §:ssä. (Määräys 12.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 209 § n mukaan lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (Määräykset 10., 13. ja 14.)

Päätöksessä on hyväksytty ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti puhdistustyön yhteydessä kaivettujen maa-ainesten hyötykäyttö puhdistettavalla alueella. Maita ei kuitenkaan saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen, jottei niistä aiheudu riskiä orsi-/pohjaveden laadulle. Päätöksessä on edellytetty täytöissä hyötykäytettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksien ja sijoituskohteiden dokumentointia, jotta maa-ainekset voidaan huomioida asianmukaisesti tulevien kaivutöiden yhteydessä. (Määräykset 9. ja 11.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 7 §:n mukaan toiminta on järjestettävä niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Puhdistettavan alueelta mahdollisesti syntyvän pilaantuneen veden poistamisella varmistetaan, etteivät vedessä olevat haitta-aineet pääse kulkeutumaan laajemmalle

alueelle eivätkä aiheuta enempää maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai muuta haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräykset 14. ja 15.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:ssä ja jätelain 122 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen tiedoksisaantioikeudesta tehtävänsä suorittamista varten. Määräykset 16.–18. on annettu viranomaisvalvonnan kannalta. Puhdistamisen aikainen kirjanpito ja puhdistamisen raportointi ovat tarpeen viranomaisvalvonnan kannalta. Kirjanpidolla ja raportilla dokumentoidaan tehty näytteenotto-, kaivu- ja muut puhdistustoimenpiteet.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17, 20, 85, 133, 136, 172, 190, 191, 200, 205, 209 §
Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24, 25, 26 §
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)
Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15, 29, 121, 122 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 3, 4, 11, 40 §
Hallintolaki (434/2003)
Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)
Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Tämän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 1200 €.

Maksun suuruus perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (794/2024) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon. Pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 80 € kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta. Tämän ilmoituksen käsittelyyn kului 15 tuntia.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n mukaan ELY-keskus voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Maksun määrä perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (794/2024) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Päätöksen voimassaoloaika

Tämä päätös on voimassa 25.07.2028 saakka. Mahdollisten olosuhdemuutosten vuoksi päätöksen voimassaolon jälkeen maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus ja puhdistustarve on tarvittaessa arvioitava uudestaan ja tehtävä puhdistamisesta ympäristönsuojelulain (527/2014) edellyttämä ilmoitus tai lupahakemus.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 200 §:n perusteella tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää täytäntöönpanon.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös

MM Kotkamills Absorbex Oy

Tiedoksi

MM Kotkamills Oy
Kotkan kaupunki, ympäristönsuojelu

Kuuluttaminen

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 85 §:n mukaisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja kuulutettava päätös ovat nähtävillä Kaakkois-Suomen ELYY-keskuksen ja Kotkan kaupungin verkkosivuilla.

Tietojärjestelmän päivittäminen

Alueen maaperää koskevat tiedot päivitetään valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään. Kyseisen kohteen ID tietojärjestelmässä on 100350910.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä 1 olevassa valitusosoituksessa.

Lisätiedot

Asia on käsitelty Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristövastuuyksikössä. Lisätietoa asiasta antaa ylitarkastaja Mikko Rautio, mikko.rautio@ely-keskus.fi, puh. 0295 036 057.

Hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla. Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Mikko Rautio ja ratkaissut ympäristönsuojelupäällikön sijainen ylitarkastaja Erja Monto.

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus
Liite 3. Puhdistettavan alueen sijaintikartta
Liite 4. Tutkimuspistekartta

LIITE 1. Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen sekä sen käsittelystä perittyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen**. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Päätöksen tiedonsaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään. **Valitusaika päättyy 1.9.2025.**

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi ja millä perustein (vaatimukset)
- mihin valitusosoitus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on tämän yhteystiedot ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköisesti toimitettua valituskirjelmää ei tarvitse allekirjoittaa.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Asiamiehelle, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja tai muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan päämiestä.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Ensisijainen asiointitapa on sähköinen asiointipalvelu, jonka osoite on:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, sähköpostilla tai telekopiona. Postitse lähetetyn valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (sähköinen asiointipalvelu, sähköposti tai telekopio) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) ja tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1020/2024) nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa 310 euron oikeudenkäyntimaksu.

Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: kirjaamo 029 56 42780 (ma-pe klo 8.00–16.15)

Puhelinvaihde: 029 56 42611

Faksi: 029 56 42760

Liite 2. Puhdistettavan alueen sijaintikartta

[illegible]

Tämä asiakirja KASELY/120/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/120/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rautio Mikko 25.07.2025 13:23

Ratkaisija Monto Erja 25.07.2025 13:28